

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-64>

УДК 339.9-044.92:339.923+339.73

Рішко Михайло Михайлович

аспірант,

Державний вищий навчальний заклад

«Ужгородський національний університет»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9502-5221>**Mykhailo Rishko**

State University “Uzhhorod National University”

ЗМІНИ В ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ДІЇ МІР ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГІВЛІ ЯК НАСЛІДОК ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**CHANGES IN THE EFFICIENCY OF INTERNATIONAL ECONOMIC ORGANIZATIONS AND THE MEANS OF STATE TRADE REGULATION AS A CONSEQUENCE OF GLOBAL TRANSFORMATIONS**

Анотація. У статті розглянуто проблематику ефективності міжнародних економічних організацій та мір державного регулювання торгівлі в контексті сучасних міжнародних економічних відносин. Особливу увагу звернено на фактори торгівельної взаємозалежності та інші ефекти, які сформувалися внаслідок глобальних трансформацій світової економіки. Проаналізовано проблему надмірної залежності організацій від рішень сторін, що є зацікавленими в ескалації та затягненні конфліктів. Проведено дослідження проблематики окремих організацій та першопричин факторів, що негативно впливають на ефективність їх діяльності. Досліджено концепт ірраціональних акторів у контексті реалістичної теорії міжнародних економічних відносин. Дано загальну оцінку впливу ірраціональності розвинутих представників міжнародних економічних відносин на роботу міжнародних організацій та функціонал міжнародного права. Запропоновано підґрунтя для змін функціоналу міжнародних економічних організацій, які могли б сприяти підвищенню ефективності та забезпеченню врівноваження негативних ефектів ірраціональних рішень та економічно-дипломатичної ескалації.

Ключові слова: міжнародні організації, міжнародна торгівля, державне регулювання, міжнародні економічні організації, глобальні трансформації, ефективність, міжнародні економічні угоди, регулювання торгівлі.

Summary. The article takes on the issues of the effectiveness of international economic organizations and measures of state regulation of trade in the context of modern international economic relations. Particular attention is directed to the factors of trade interdependence and other effects that have formed as a result of global transformations of the world economy. The problem of excessive dependence of organizations on the decisions of the parties interested in escalating and prolonging conflicts is analyzed and taken into account for detailed evaluation of effects on the global diplomacy. The article also includes a study of individual cases of separate organizations and the main causes of issues that negatively affect the effectiveness of their activities. Such an analysis includes an assessment of the concept of irrational actors in the context of the realistic theory of international economic relations, considering the current landscape of the world economy and diplomatic relations. The article touches upon the topic of inefficient approach to trade dispute management and general issues present in the main international economic organization – WTO. The failure to meet its core goals and establish a harmonized system of economic law is presented as one of the main weaknesses of the World Trade Organization, along with its inability to maintain a same-level ‘field’ for its major parties. A general assessment of the impact of the irrationality of countries with the most developed economies on the work of international organizations and the functionality of international law is added as one of the core points of the article. As the result of analysis, the basis for changes in the functionality of international economic organizations, which could contribute to increasing efficiency and ensuring the balancing of the negative effects of irrational decisions and economic and diplomatic escalation is proposed. Despite the presented analysis, the topic of this article requires deeper evaluation and analysis of the potential changes that may be brought by political changes in some of the countries with the most developed economies in the world.

Keywords: international organizations, international trade, state regulation, international economic organizations, global transformations, efficiency, international economic agreements, trade regulation.

Постановка проблеми. Поглиблення взаємозалежності внаслідок процесів глобалізації та трансформації міжнародної економіки створили сучасні міжнародні економічні відносини, включаючи всі негативні аспекти дисфункціональності ключових інституцій, які наразі можна спостерігати. Формування системи спостереження за торгівлею та забезпечення її безперервності є підґрунтям для стабільної системи обміну товарами, яка з плином часу стає надалі більш складною для регулювання. Гнучкість пропозиції для окремих товарів та негнучкий статус пропозиції ключових ресурсів, разом з нерівномірним розподілом сил на арені МЕВ довели загальну неспроможність міжнародних організацій забезпечити ефективність мір реагування на порушення міжнародного права. Міжнародні організації, які є основою забезпечення балансу сил потребують значних адаптаційних змін для відповіді на виклики, сформовані наслідками глобальних трансформацій світової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Проблематика ефективності міжнародних економічних відносин та мір регулювання торгівлі під впливом глобальних трансформацій викликають певний інтерес серед дослідників, економічних організацій та фахових видань. Серед таких слід відзначити Драбек З. [8] та Крістіан Б. [5] які розглядали проблематику функціоналу міжнародних організацій як концепт, Шмідт Б. та Врайт С. [12] які аналізували реалістичну теорію міжнародних відносин та роль ірраціональних акторів у МЕВ. Інформаційна база Світової організації торгівлі [9], [13] та репортажі Блумберг [7] додають контексту щодо реального впливу згаданої проблематики на світову економіку та дипломатичні відносини між учасниками Міжнародних економічних відносин. Водночас, дана тема потребує глибшого дослідження, зокрема щодо підходів вирішення проблематики ефективності та загальної трансформації міжнародних економічних організацій.

Метою дослідження аналіз ключових проблем функціонування системи міжнародних економічних організацій та причин неефективності класичних мір регулювання торгівлі у вимірі сучасних МЕВ, розробка та прогноз потенційних рішень та стратегій подальшого розвитку використання мір економічного обмеження на міжнародній арені.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність роботи міжнародних організацій є та завжди була індикатором якості функціонування міжнародного права, що, в свою чергу, вказувало на потенціал усестороннього розвитку міжнародних економічних відносин. Первинна мета формування та роботи міжнародних організацій полягала у встановленні логічної взаємозалежності та поглиблення співпраці між державами на багатьох рівнях – торгівля, право, культура, загально-економічні відносини та науково-технічний прогрес. Організація об'єднаних націй, Європейська

спільнота з вугілля та сталі (та Європейський Союз як її наступник) та інші локальні організації були утворені для запобігання повторним масштабним військовим конфліктам, створюючи тісні економічно-соціальні зв'язки для укріплення причин щодо нерозв'язання воєн [1, с. 241–242]. Формування додаткових організацій, націлених на окремі аспекти розвитку (Світова організація торгівлі, організації під контролем ООН та інш.) додатково вплинуло на зближення країн-учасниць та встановлення взаємозалежності між ними.

Загальна тенденція щодо економічного зростання в результаті повоєнного відновлення Європи та економічний «бум» Сполучених Штатів, разом з проривом у розвитку окремих азійських країн додатково закріплюють важливість міжнародних організацій у гарантуванні безпечного розвитку світової економіки. Глобальні трансформації як процес також були та є вкрай залежними від належного функціонування МО, демонструючи пряму залежність між позитивними змінами в МЕВ та формуванням рівноправної системи ведення економічної діяльності. Неурядові міжнародні організації створили підґрунтя для гармонізації міжнародного законодавства, просуваючи принципи полегшення торгівлі, розповсюдження технологій та загального прогресу [2, с. 571]. Це пришвидшило темпи розвитку світової економіки та окремих явищ, характерних для змін, спричинених глобалізмом – розподіл праці, розвиток логістики, збільшення кількості багатосторонніх торгових угод та значна залежність від доступності ключових ресурсів.

З плином часу, міжнародні організації вибудували основу для безперервного функціонування глобальних економічних каналів, формуючи систему міжнародних економічних відносин сьогодення. Спрощення торгівлі та вирішення суперечок за допомогою СОТ, збереження культурних та екологічних цінностей, гарантування якості кінцевих товарів та безпеки логістичних маршрутів – все це стало продуктом роботи учасників міжнародних організацій. Проте, формування системи взаємної залежності також надало значної ваги та сили у вирішенні економічних питань для найбільш розвинених країн, транслюючи дисбаланс сил, притаманний колонізаційному періоду на сучасну арену МЕВ.

Однією з ключових мір балансування сил та забезпечення дії міжнародного права у галузях економіки та геополітики є використання мір з обмеження торгівлі та їх введення в дію посередництвом міжнародних організацій. Накладання тарифів, технічних обмежень, санкцій та повне обмеження торгівлі є прикладами так званої «економічної агресії» – міри впливу на економіку іншої країни [3, с. 95]. Визначним фактором, який відмежовує міри державного регулювання торгівлі та економічну агресію є відповідність

таких дій нормам міжнародного торгового права та можливість їх оскарження посередництвом відповідних органів міжнародних організацій. Забезпечення балансу між справедливістю та політичною/економічною вигодою щодо таких рішень є ключовим принципом дії та предметом попиту на роботу міжнародних економічних організацій у вимірі сучасних МЕВ.

Зважаючи на різкі зміни в економічній цілісності загальної системи торгівлі внаслідок потрясінь останніх років, очікування щодо ролі міжнародних організацій у забезпеченні стабільності економічних процесів значно зросли. Встановлення сучасного порядку торгівлі посередництвом співпраці, ведення програм розвитку, миротворчих місій та протидії зловживанню мірам обмеження торгівлі є звичайними заходами, які повинні були вживатися як відповідь на новітні виклики – війни в Європі, Західній Азії та Африці, природні лиха, голод та формування автократії. Проте, ефективність роботи МО щодо відповіді на проблеми світової економіки значно знизилася в останні роки – об'єми гуманітарних криз, спричинених надмірним використанням ресурсів та їх насильним захопленням значно зросли в останні роки через загострення конфліктів та Близькому

Сході та в Україні, а кількість біженців з країн, що страждають від економічних та природних катаклізмів продовжує рости (рис. 1) [4]. Це, в свою чергу, створює значне навантаження на економіку країн, що приймає вимушено переміщених осіб та негативно впливає на економічне майбутнє держав, з яких відбувається відтік людського капіталу.

Найбільш яскравим прикладом неефективності міжнародних організацій у вимірі реакції на кризові ситуації є відсутність прямих дій та чіткого засудження військових дій в найбільших активних конфліктах сьогодення – війна в Україні, Палестині та військова агресія на Близькому Сході. Ключові рішення найбільших організацій, які мають достатньо дипломатичної та економічної сили для реагування на такі конфлікти занадто часто стикаються з ветованням за ініціативи країн-агресорів та їх союзників/сторін зацікавлених у продовженні конфлікту або перемозі агресора [4]. Відкрита критика такого роду бездіяльності та відсутності відповіді на похідні проблеми, разом з викликами щодо голоду та негативних тенденцій розвитку малорозвинених країн має місце лише у реакціях преси та незалежних осіб, не призводячи до позитивних зрушень у роботі організацій [5].

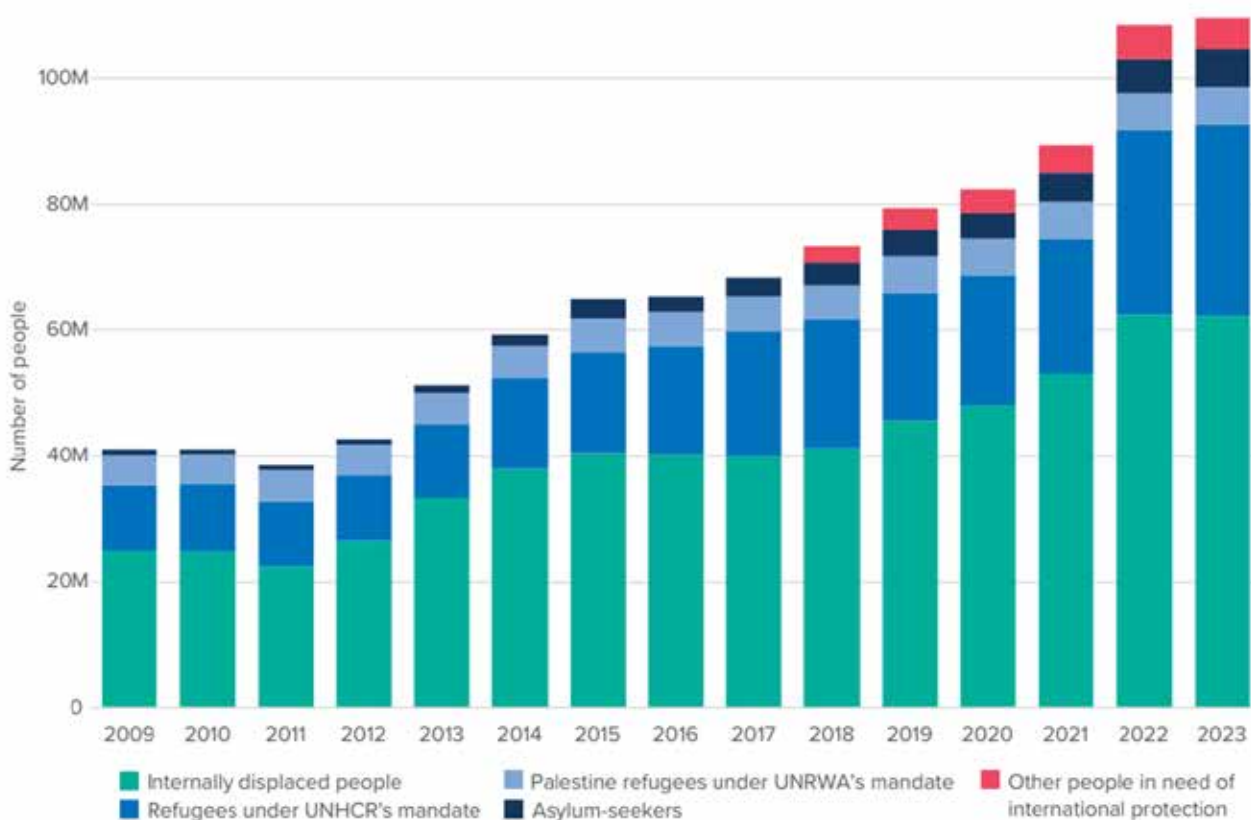

Рисунок 1 – Кількість осіб, які були вимушено переміщені внаслідок військових дій, переслідування та інших факторів впливу

Джерело: [4]

Військова агресія та значні негативні ефекти, які формуються за участі ключових ресурсних регіонів у активних бойових діях є важливою частиною проблематики сучасного становища МЄВ. Загальна залежність від вибудованих логістичних маршрутів та низький рівень гнучкості попиту на ключові ресурси (нафта, газ, мінеральні добрива) демонструють систему взаємозалежності, яка вибудувалася посередництвом глобальних трансформацій. До прикладу, незважаючи на 8 років російської агресії на території України з 2014 по 2022 роки, світова економіка не була готова до переходу від дешевих російських ресурсів, що призвело до значного зростання цін на похідні нафтопродукти на початку 2022 року та тривалу низхідну динаміку розвитку світового ВВП. Зокрема, загальний рівень ВВП Європейського Союзу за перший рік війни знизився на 0,8%, в той час як окремі східні країни-члени відчували падіння в обсязі 1,4–1,8% (країни Балтії, Польща, Болгарія), а ціни на нафту сягнули більш ніж 100 дол США за барель [6].

Агресивна торгівельна позиція ключових представників когорти найбільш розвинених країн також негативно корелює з неспроможністю ключових організацій щодо підтримки законодавчого ладу. Введення безпідставних тарифів та обмежень торгівлі, використання санкцій у відповідь на військову агресію та різкі флуктуації щодо ключових ресурсів через збройні конфлікти значно вплинули на баланс торгівлі та спроможність економік щодо підтримання темпів сталого розвитку. Активна участь Сполучених Штатів у тарифних війнах та одностороннє накладання торгових обмежень на партнерів, разом з розвитком активних бойових дій на Близькому Сході значно погіршили баланс сил на світовій арені, нівелювали позитивний потенціал використання тарифних мір регулювання торгівлі та підкреслили ключові проблеми сучасних міжнародних економічних відносин. Значне зростання ціни нафти та похідних продуктів, яке перевершило кризу 2022 року та продовжує рухатися до позицій 2008 року, на додачу до потенційного погіршення логістичної ситуації в світі через обмеження торгового руху маршрутами протоків Західної Азії загрожує значною кризою світової економіки вже найближчим часом [7]. Відсутність чіткої реакції на такі дії від міжнародних організацій значною мірою підкреслює їх нездатність у вирішенні глобальних конфліктних питань, які також погіршують ситуацію в галузях успіху МО – подоланні голоду та збереженні культури.

Міжнародні організації, відповідальні за підтримку балансу на законодавчому рівні, зокрема Світова організація торгівлі, не справляються з місією щодо врегулювання торгівельних конфліктів. Уніфікація законодавчої бази для ведення

торгівлі хоч і демонструвала успішну динаміку завдяки використанню ГАТТ та ГАТС як підґрунтя для ведення торгівлі, все одно не забезпечує повноцінного виконання місії організацій, презентуючи тенденцію до зростання регіональних угод щодо регулювання торгівлі (рис. 2.) [8]. Розростання об'ємів торгівлі внаслідок глобальних трансформацій та постійні зміни в підходах до торгівлі також відбиваються на якості вирішення суперечок всередині організації – кількість запитів щодо консультацій та встановлення стабільно знижується, в той час об'єми накладених тарифів та спеціальних обмежень та стягнень продовжує зростати [9]. Апеляційний орган СОТ також демонструє низьку ефективність, ще більше скорочуючи загальну користь від роботи організації, презентуючи майже нульову продуктивність протягом 2022–2024 [9; 10, с. 46].

Однією з ключових проблем, які спіткали обидві організації є глибока залежність від рішень держав, які мають інтерес щодо ескалації та принцип роботи, що спирається на раціональність рішень учасників. До прикладу, США, які зацікавлені у ескалації конфлікту на Близькому Сході та активно беруть у ньому участь, також є однією з причин дисфункціональності СОТ, блокуючи призначення членів Апеляційного органу організації та паралізуючи його роботу починаючи від грудня 2019 року [11]. Це, разом з неприйняттям резолюцій щодо засудження та будь-яких дій проти військового насилля, яке нівелює ефективність окремих частин угод щодо співпраці, безпеку, торгівлю та положення міжнародних конвенцій і є ключовою слабкістю міжнародних організацій (зокрема й економічних), яка є результатом глобальних трансформацій та загальної глобалізації МЄВ.

Неспроможність реалізації прямої протидії прикладам порушення та зловживання міжнародним правом та засадами міжнародної економічної співпраці є головним дипломатичним симптомом даної проблематики, який вкрай близько пов'язаний з економічним аспектом міжнародної співпраці. Залежність прийняття ключових геополітичних та економічних рішень відповідних органів міжнародних організацій від позиції сторін прямо зацікавлених у негативному розвитку розгляду питання – як у випадку російської агресії та прийняття резолюцій ООН або ж згаданий приклад США та СОТ. Встановлення принципів розподілу праці та поділу країн на джерела ресурсів, разом з трендом надвиробництва, надмірного споживання та відсутності можливостей/бажання переходу на альтернативні джерела (результати глобалізаційних трансформацій) є серед ключових перешкод впровадження значимих санкцій та гарантування відповідальності за порушення міжнародного права для згаданих порушників.

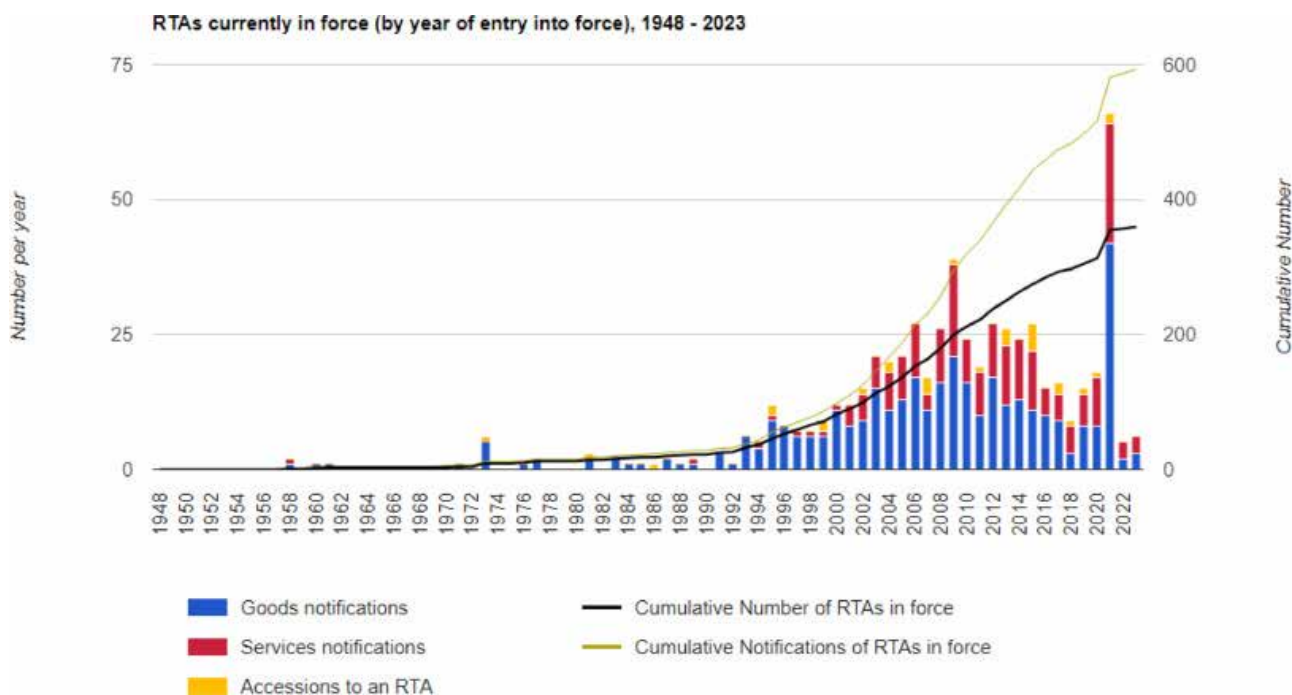

Рисунок 2 – Зміни в кількості регіональних угод щодо торгівлі

Джерело: [8]

Неможливість введення абсолютних санкцій щодо російської нафти та неготовність світової економіки до дій ірраціональних акторів є першопричиною низької ефективності міжнародних економічних організацій та вищезазначених проблем.

Зважаючи на первинні принципи формування сучасних міжнародних організацій та прогнозовані ефекти поглиблення міжнародної економічної співпраці, можна зазначити те, що вони реалізують раціоналістичні основи теорії реалістичної теорії міжнародних відносин. Так, створення глибокої економічної взаємозалежності націлювалося на формування умов невідповідності початку конфліктів, що, в свою чергу, спирається на припущення щодо раціонального актора-представника кожної з сторін щодо економічної вигоди миру та гармонійної торгівлі [12]. Проте, існування ірраціональних акторів, які ставлять пріоритети на потенційних короткочасних перевагах від військової ескалації, впровадженні витратних технологій та гальмуванні технологічного процесу на противагу сталому розвитку регіональної та світової економіки нівелює позитивні ефекти від такого бачення та нейтралізує ефективну діяльність організацій, які мають підтримувати мир та співпрацю. Відсутність значимих важелів дипломатичного та економічного впливу на сторони, що негативно впливають на загальну ситуацію в МЕВ не тільки спричиняють вищезгадану шкоду світовій економіці, але й деформують реалії трактування та впровадження міжнародного права. Це, у свою чергу, руйнує шанси для ста-

лості розвитку економіки світу, нівелює вже здобуті позитивні соціально-економічні ефекти та створює попит щодо повної трансформації парадигми міжнародних економічних відносин.

Змін потребують і системи регулювання торгівельних відносин, які встановлюють міри відповідальності для представників світової торгівлі. До прикладу, систематизація рівня розвитку країн Світової організації торгівлі та відповідні зміни щодо відповідальності окремих країн не відповідають потребам нинішніх міжнародних торговельних відносин. Китай досі вважається країною, що розвивається, попри значну частку в міжнародній торгівлі та вирішальну роль щодо світового попиту на окремі товари. Це надає китайській економіці більше можливостей щодо розбудови власної «сили» – вітчизняного виробництва, логістики та загального укріплення позицій на ринках ключових споживчих товарів, відтермінуючи введення в дію вимог СОТ щодо окремих факторів торгівлі та виробництва товарів [13]. Така динаміка сил, у поєднанні зі згаданим блокуванням роботи апеляційного органу є демонстрацією безсильності сучасної системи міжнародних економічних організацій не тільки у питаннях кризових ситуацій, але й виконання своїх прямих зобов'язань – гармонізації світової торгівлі.

Загалом, економічна залежність більшості держав світу від успіху економічної діяльності окремих учасників міжнародних економічних відносин, ірраціональність рішень цих акторів та відсутність мір впливу на ситуацію без дипло-

матичної та економічної ескалації є причинами та ключовими факторами, що сформували парадигму неефективності міжнародних економічних організацій. Глобальні трансформації світової економіки значно поглибили роль згаданих факторів, адже більшість з «проблематичних» країн є центрами фінансових, торгових або ресурсних транзакцій, унеможливаючи безпосереднє врегулювання конфліктів без значної шкоди світовій економіці. Усунення цих проблем та їх першопричин вимагає довготривалої трансформації та децентралізації світової торгівлі, разом з перебудовою принципів дії міжнародних організацій. Загальна зміна в балансі сил на світовій арені є необхідною для гарантування ефективності міжнародних правил ведення відносин та забезпечення сталості рівномірного розвитку.

У випадку Світової організації торгівлі, трансформації принципів та механізмів діяльності мають включати значне реформування апеляційного органу, засад надання преференцій та бенефітів, зміни в моделі голосування щодо рішень організації та прискорення діяльності в реагуванні на зміни в торгових відносинах між країнами-членами. Важливо додати те, що контроль за наданням послуг та міжнародний вимір торгівлею ними, особливо під впливом цифровізації, вимагає додаткової уваги зі сторони СОТ, адже значні об'єми міжнародної економічної діяльності циркулює в цифровому просторі [14]. Відповідь на ці проблеми може стати частиною позитивної трансформації, яка скоротить негативні ефекти від односторонності та негативного сприйняття мір державного регулювання торгівлі. Водночас, поглиблення співпраці з іншими міжнародними

організаціями може стати значним кроком вперед для формування механізмів жорсткішого впливу на сторони-порушники торгового права, відкриваючи можливість для підвищення ефективності інших МО (ООН, МВФ і т. д.). Інші рішення, які могли б допомогти в усуненні існуючих проблем потребують значних трансформацій в загальній світовій економіці, формуючи ресурсну та енергетичну незалежність для більшої кількості учасників МЕВ, що суперечить цілям сталого розвитку та потребує усунення позитивних ефектів глобальних трансформацій.

Висновки. Зміни світової економіки, які є продуктом глобальних трансформацій значною мірою сприяли трансформаціям реалій функціонування міжнародних економічних організацій. В той час як більшість організацій керується цілями, встановленими в період відновлення від наслідків Другої світової війни, сучасні проблеми та попит щодо політ-економічних рішень набагато випереджають можливості та потенціал сучасного торгового та міжнародного права загалом. Забезпечення балансу відповідальності та уникнення зловживання економічної сили на міжнародній арені мають стати пріоритетом у загальній картині реформування структури МО, в той час як зміни в механізмах впливу на країни-учасниці повинні забезпечити успішність реалізації угод та вимог щодо поведінки держав у вимірі МЕВ. Загальні трансформації підходу до трактування міжнародної торгівлі та дипломатії має значною мірою витіснити неефективність сучасного «кістяка» міжнародних економічних відносин, забезпечуючи сталість та рівномірність розвитку світового суспільства.

Список використаних джерел:

1. Бабарицький О. В., Ігнатієва А. І., Буднік І. К. Роль міжнародних організацій у сучасному світі. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Т. 3, № 3. С. 239–243. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.36> (дата звернення: 05.04.2026).
2. Загородня А. Міжнародні організації як інструмент розвитку світової економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2024. Т. 336, № 6. С. 567–572. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-84> (дата звернення: 05.04.2026).
3. Конопка Н. Поняття “економічна агресія” в сучасних міжнародних відносинах. *Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку: матеріали круглого столу* (м. Острог, 27 січня 2023 р.), Острог, 2023, С. 93–97.
4. Dysfunctional Global System: How to overcome the crisis of peacebuilding and humanitarian assistance? *Sasakawa Peace Foundation*. Дата оновлення: 05.10.2024. URL: https://www.spf.org/iina/en/articles/sakane_10.html (дата звернення: 07.04.2026).
5. Christian B. Why International Organizations Don't Learn: Dissent Suppression as a Source of IO Dysfunction. *International Studies Quarterly*. 2024. Т. 69, № 1. DOI: <https://doi.org/10.1093/isq/sqaf008> (дата звернення: 06.04.2026).
6. Auer C., Bosello F., Bressan G., Delpiazzi E., Monasterolo I., Otto C., Parrado R., Reyer C. P. Cascading socioeconomic and financial impacts of the Russia-Ukraine war differ across sectors and regions. *Communications Earth & Environment*. 2025. Т. 6, № 1. DOI: <https://doi.org/10.1038/s43247-025-02119-1> (дата звернення: 07.04.2026).
7. Key Real-World Oil Price Soars to Highest Level Since 2008. *Bloomberg*. Дата оновлення: 02.04.2026. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-04-02/the-world-s-main-physical-oil-price-soars-to-highest-since-2008> (дата звернення: 07.04.2026).
8. Drabek Z. Is the WTO terminally ill? Threats to the international trading system. *Asia and the Global Economy*. 2024. Т. 4, № 1. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.aglobe.2024.100078> (дата звернення: 06.04.2026).

9. Dispute settlement activity – some figures. *World Trade Organization*. Дата оновлення: 31.12.2024. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/disputats_e.htm (дата звернення: 06.04.2026).
10. Witts N. N. An Analysis of the Successes and Failures of the World Trade Organization (WTO). *Journal of Advanced Management Science*. 2025. Т. 13. No. 2. С. 41–49. URL: <https://www.joams.com/show-118-642-1.html> (дата звернення: 07.04.2026).
11. Can the WTO be Saved from Its Existential Crisis?. *Harvard International Law Journal*. URL: <https://journals.law.harvard.edu/ilj/2025/12/can-the-wto-be-saved-from-its-existential-crisis/> (дата звернення: 07.04.2026).
12. Schmidt B. C., Wight C. Rationalism and the “rational actor assumption” in realist international relations theory. *Journal of International Political Theory*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1177/17550882221144643>
13. Understanding the WTO – developing countries – Overview. *World Trade Organization*. Дата оновлення: 2026. URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/dev1_e.htm
14. Lamp, N., & Hughes, V. (2025). *Reckoning and renewal: The World Trade Organization and its dispute settlement system at 30: Essays in honour of Valerie Hughes*. Irwin UTP Publishing, an imprint of University of Toronto Press.

References:

1. Babarytskyi, O. V., Ignatieva, A. I., & Budnik, I. K. (2025). Rol mizhnarodnykh orhanizatsii u suchasnomu sviti [The role of international organizations in the modern world]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Jurisprudence*, vol. 3(3), pp. 239–243. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.36> (accessed April 05, 2026).
2. Zahorodnya, A. (2024). Mizhnarodni orhanizatsii yak instrument rozvytku svitovoi ekonomiky [International organizations as a tool for the development of the world economy]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky – Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, vol. 336(6), pp. 567–572. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-84> (accessed April 05, 2026).
3. Konopka, N. (2023). Poniattia “ekonomichna ahresiiia” v suchasnykh mizhnarodnykh vidnosynakh [The concept of “economic aggression” in modern international relations]. *Osvita i nauka u sferi natsionalnoi bezpeky: problemy ta priorytety rozvytku: materialy kruhloho stolu – Education and science in the field of national security: problems and development priorities: materials of the round table* (Ostroh, January 27, 2023). Ostroh. pp. 93–97. Available at: <https://eprints.ua.edu/ua/id/eprint/9816> (accessed April 05, 2026).
4. Sakane, K. (2024, October 5). *Dysfunctional global system: How to overcome the crisis of peacebuilding and humanitarian assistance?*. Sasakawa Peace Foundation. Available at: https://www.spf.org/iina/en/articles/sakane_10.html (accessed April 07, 2026).
5. Christian, B. (2024). Why international organizations don’t learn: Dissent suppression as a source of Io dysfunction. *International Studies Quarterly*, vol. 69(1). DOI: <https://doi.org/10.1093/isq/sqaf008> (accessed April 06, 2026).
6. Auer, C., Bosello, F., Bressan, G., Delpiazzo, E., Monasterolo, I., Otto, C., Parrado, R., & Reyer, C. P. (2025). Cascading socio-economic and financial impacts of the Russia-ukraine war differ across sectors and regions. *Communications Earth & Environment*, vol. 6(1). DOI: <https://doi.org/10.1038/s43247-025-02119-1> (accessed April 07, 2026).
7. Su, S., & Longley, A. (2026, April 2). *Key real-world oil price soars to highest level since 2008*. Bloomberg. Available at: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-04-02/the-world-s-main-physical-oil-price-soars-to-highest-since-2008> (accessed April 07, 2026).
8. Drabek, Z. (2024). Is the WTO terminally ill? threats to the International Trading System. *Asia and the Global Economy*, vol. 4(1). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.aglobe.2024.100078> (accessed April 06, 2026).
9. World Trade Organization. (n.d.). *Dispute settlement activity – some figures*. Available at: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/disputats_e.htm (accessed April 06, 2026).
10. Witts, N. N. (2025) An analysis of the successes and failures of the World Trade Organization (WTO). *Journal of Advanced Management Science*, vol. 13(2). pp. 41–49. Available at: <https://www.joams.com/show-118-642-1.html> (accessed April 07, 2026).
11. Saleh, M. A. (2025, December 24). *Can the WTO be saved from its existential crisis?*. Harvard International Law Journal. Available at: <https://journals.law.harvard.edu/ilj/2025/12/can-the-wto-be-saved-from-its-existential-crisis/>
12. Schmidt, B. C., & Wight, C. (2023). Rationalism and the “rational actor assumption” in Realist International Relations Theory. *Journal of International Political Theory*, vol. 19(2), pp. 158–182. DOI: <https://doi.org/10.1177/17550882221144643>
13. World Trade Organization. (n.d.). *Understanding the WTO – developing countries – overview*. Available at: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/dev1_e.htm
14. Lamp, N., & Hughes, V. (2025). *Reckoning and renewal: The World Trade Organization and its dispute settlement system at 30: Essays in honour of Valerie Hughes*. Irwin UTP Publishing, an imprint of University of Toronto Press.

Дата надходження статті: 07.04.2026

Дата прийняття статті: 28.04.2026

Дата публікації статті: 13.05.2026